

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

TISKOVÁ ZPRÁVA

20. květen 2026

NOVINKY

Výstava

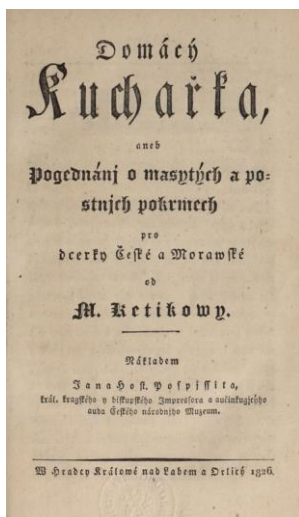
O umění kuchařském

23. květen – 6. září 2026

Přesně před 200 lety spatřila poprvé světlo světa *Domácí kuchařka* Magdaleny Dobromily Rettigové. Vyšla u nakladatele Pospíšila v Hradci Králové v roce 1826 a získala si takovou oblibu čtenářů, že další vydání brzy následovala. Jaký byl tehdy svět jejích čtenářek – hospodyněk a jak těžké bylo uvařit? Jak vypadaly kuchyně a nádobí a jaké náčiní se při vaření používalo? To vše přiblíží výstava *O umění kuchařském* – výstava o autorech a autorkách kuchařských knih, ale i o jejich uživateli. Přijďte nakouknout pod pokličku tehdejšími kuchařkám! Nejen pro malé návštěvníky bude připravena interaktivní herna, která přitažlivou formou přiblíží kuchařské umění první poloviny 19. století.

Magdalena Dobromila Rettigová,
podobenka z r. 1840.

Vernisáž výstavy se uskuteční 22. května 2026 od 17 hodin v přízemí Regionálního muzea v Litomyšli. Vystoupí Sbor paní a dívek v Litomyšli a bude představena nová publikace s názvem *Bude-li to dobrý, pochválíš si to*, která zpřístupní unikátní rukopis receptů a praktických rad sester Fikejsových z Nedošína z roku 1818, dochovaný ve sbírkách RML.

Výstava je pořádána ve spolupráci s Vědeckou knihovnou v Olomouci.

(Hana Klimešová, Miluše Vopařilová)

Titulní list prvního vydání *Domácí kuchařky*.

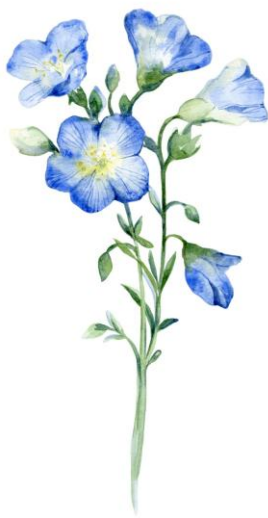
Zdroj: digitalniknihovna.cz/mzk

Nová kniha

Bude-li to dobrý, pochválíš si to

Knížka pro vesnický hospodyně

Na počátku 19. století žila v obci Nedošín rodina Fikejsových, která měla dvě dospělé dcery na vdávání – Annu a Helenu. Ty se v roce 1818 rozhodly ještě před svatbou sepsat celoživotní

zkušenosti matky s vařením a otce s vedením hospodářství. Vznikl tak unikátní rukopis *Knížka pro vesnický hospodyně*, kde vedle zmíněných receptů najdeme i pokyny k úspěšnému hospodaření a návody na domácí léčení. Regionální muzeum ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český předkládá unikátní obsah tohoto rukopisu současným čtenářům vydáním knihy ***Bude-li to dobrý, pochválíš si to***. Editorkami publikace jsou Miloslava Vajdlová a Miluše Vopařilová. Jednu z úvodních studií napsala Milena Lenderová. Text knihy doprovází ilustrace Markéty Doležalové.

(Miluše Vopařilová)

Len (autorka ilustrace Markéta Doležalová)

Výstava

Pat a Mat

30. květen – 30. srpen 2026

Regionální muzeum v Litomyšli zve malé i velké na interaktivní výstavu o slavném českém seriálu s nešikovnými kutily. Ti jsou kromě Česka a Slovenska nejpopulárnější v Polsku (jsou tu známí jako Sousedé – Sąsiedzi), v Nizozemí (Soused a Soused – Buurman en Buurman) a v Íránu. Ale své fanoušky si získali po celém světě – od Německa (původně jako Peter und Paul) až po Brazílii (Zeca e Joca).

Návštěvníci výstavy se dozvědí nejen zajímavosti o večerníčku a jeho tvůrcích Lubomíru Benešovi a Vladimíru Jiránkovi, ale třeba i to, jak vznikají animované, kreslené nebo loutkové pohádky a jak se od sebe navzájem liší. Součástí výstavy jsou také dříve využívané optické hračky. Na malé příznivce seriálu čeká luštění křížovky, skládání 3D kostek, vybarvování omalovánky nebo třeba tvoření vlastního pohyblivého obrázku. Prakticky si vyzkouší, jak dopadli Pat a Mat při sledování fotbalu v televizi, čištění koberce nebo stavění autodráhy.

Na výstavě je možné shlédnout snímek *Pat a Mat ve filmu* a jiné.

(Petr Chaloupka)

Výstava v Portmoneu

Vášeň Antonína Píče

12. červen – 4. říjen 2026

Antonín Píč (1896–1967) byl revidentem, později matrikářem městského úřadu v Litomyšli. Práce mu ale koníčkem nebyla, jeho život ovládly múzy. Byl vynikajícím hudebníkem a také sám skládal. S orchestrem doprovázel ochotnické divadlo a ještě častěji do ruky brával tužku a štětce a skicoval nebo maloval. Patrně přátelství s Josefem Portmanem zapříčinilo, že podlehl sběratelství exlibris, a to do té míry, že neváhal korespondovat s kolegy z celého světa. A když už sbíral, sám občas nějakou knižní značku vyryl. V neposlední řadě se věnoval esperantu, ve kterém zvláště vynikl jeho syn Karel.

*Antonín Píč, Pohled na Litomyšl od Poličky,
nedatováno, soukromá sbírka*

Odhalte tichý svět muže mnoha zájmů, který až dodnes zůstával v Litomyšli neznámý. Výstava se v Portmoneu nekoná náhodou – Píč se zde potkal s Josefem Váchalem a celý život opatroval Váchalem malovaný věšák na klíče.

Tento artefakt je na výstavě poprvé představen veřejnosti.

Vernisáž výstavy se uskuteční ve čtvrtek 11. června 2026 od 18:30 v Portmoneu – Museu Josefa Váchala. Výstava je součástí Smetanovy výtvarné Litomyšle.

DOPROVODNÝ PROGRAM

24. 6. 2026 od 15 hodin – **Povídání o Antonínu Píčovi** s kurátorkou Hanou Klimešovou.

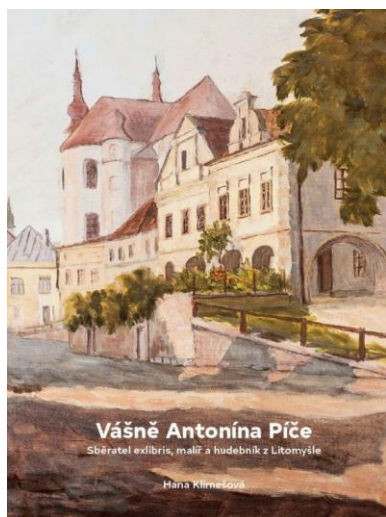
Antonín Píč, 40. léta 20. století, soukromá sbírka

(Hana Klimešová)

Nová kniha

Vášeň Antonína Píče

Sběratel exlibris, malíř a hudebník z Litomyšle

Monografie o litomyšlském rodákovi Antonínu Píčovi (1896–1967) je vydávána u příležitosti stejnojmenné výstavy připomínající 130 let od narození této nevšední osobnosti.

Autorka knihy Hana Klimešová představuje nejen Píčovy životní osudy, ale také jeho zálibu v exlibris, hudbě a malířství. Během přípravy publikace se podařilo zdokumentovat více než sto výtvarných prací Antonína Píče. Poprvé je tak kompletně představen nejen autor, ale i jeho tvorba. Maloval olejem, perem a akvarelem, nebál se ani velkých formátů. Tematicky zachycoval stavby a krajinu především z Litomyšlska, Budislavska a Prosečska, maloval i zátiší s květinami a portréty, ale ty jen výjimečně. V repertoáru měl také náboženské motivy.

Slavnostní představení knihy proběhne v rámci vernisáže výstavy v Portmoneu – Museu Josefa Váchala dne 11. června 2026. Knihu vydává Regionální muzeum v Litomyšli, zřizované Pardubickým krajem.

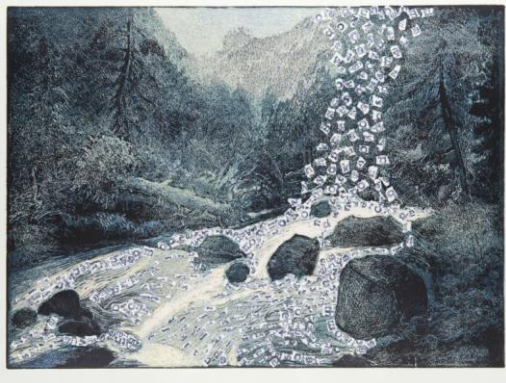
(Hana Klimešová)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Mystická krajina – koláže z tisků Josefa Váchala

pátek 19. června 2026 od 17 hodin

Objevte techniku koláže, kde se obraz, text a náhoda potkávají v nových souvislostech. Budete pracovat s reprodukcemi tisků Josefa Váchala a vytvoříte si vlastní mystickou krajinu. Místo, které nemusí existovat, ale může odrážet vaši náladu, vzpomínky či vnitřní svět. Součástí koláže mohou být i vaše vlastní malířské zásahy. Výslednou práci zasadíte do připravené pasparty.

Lektorkou dílny je Denisa Váňová. Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz. Kapacita je 10 osob. Vhodné pro dospělé a děti od 10 let. Cena dílny je 400 Kč včetně materiálu. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

Oldřich Hamera, bez názvu, z cyklu Pocta Jiřímu Kolářovi a Josefu Váchalovi, 2016

(Hana Klimešová)

Akce v Portmoneu

Kriminacht

pátek 29. května 2026 od 18 hodin

Litomyšl se po setmění promění v jedno velké místo činu. Šestý ročník. Čtyři zastávky. A vstup zdarma. Večer je koncipovaný jako literární putování městem – přijďte na jedno čtení, nebo vydržte až do noci. Je to jen na vás.

První večerní čtení začíná v Portmoneu – Museu Josefa Váchala. Slovo tentokrát dostane spisovatel Jiří Klečka – autor thrilleru *Černý kos* (Jablotron Litera), knihy založené na skutečné události. Moderují Marta Bauerová, Iva Pekníková a Michal Sýkora. Kapacita všech míst je omezená. Vstup na všechny akce zdarma. KRIMINACHT vzniká ve spolupráci Městské knihovny Litomyšl, Městské knihovny ve Svitavách a spisovatele Michala Sýkory. Celý program najdete na <https://knihovna.litomysl.cz/2026/05/07/kriminacht-3/>.

(Iva Pekníková)

PROBÍHÁ

Dětská herna

od 6. června 2026

Hrají si vaše děti rády? A co vy dospělí? Jestli ano, tak právě pro vás je otevřena naše dětská herna. Je to místo pro volné hraní dětí s rodiči a najdete zde několik zastavení či koutků, kde budou připravené různé aktivity určené nejen ke hraní, ale také k tvoření. Můžete se těšit na obří lego, dřevěnou stavebnici, domeček, vláčky a další hračky. Na své si přijdou kluci i holčičky. Věříme, že návštěva naší herny bude pro všechny příjemným zážitkem a relaxací během prohlídky muzea.

(Matěj Klemša)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás

28. únor – 14. červen 2026, Muzeum Novojičínska

23. červen – 23. srpen 2026, Muzeum B. Němcové v Č. Skalici

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocatky-osobnich-pocitacu-u-nas-2026-02-28>

Zmatené peníze

7. březen – 31. květen 2026, Zámek Prostějov

Interaktivní numizmatická výstava o zmatcích ve financích států zapojených do první světové války s bohatým doprovodným programem – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/zmatene-penize-2026-02-14>

Krvavý román Josefa Váchala

1. červenec – 30. září 2026, Krajská knihovna v Pardubicích

Výstava je věnována nejznámějšímu tisku Josefa Váchala, který vydal v roce 1924 v nákladu 17 exemplářů.

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavicí – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>
Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

říjen – duben: Pá–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Otevírací doba – Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt Bedřicha Smetany není bezbariérový. Je přístupný pouze s vlastním asistentem a po předchozí domluvě.

Portmoneum – Museum Josefa Váchala není bezbariérové (několik schodů, úzké průchody apod.), přístupné je pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, Ph.D., 734 605 928, nemcova@rml.cz

Portmoneum – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Dětské programy – Mgr. Matěj Klemša, 461 616 723, klemsa@rml.cz, edu@rml.cz

O umění kuchařském / Bude-li to dobrý – Mgr. Miluše Vopařilová, 461 611 162, voparilova@rml.cz

Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Pat a Mat / Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavicí – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!